

- سرشناسه : مرتضوی، سید جلیل، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور : روان‌شناسی قرآنی: نگرشی قرآنی به روان‌درمانی، رفتاردرمانی و شخصیت‌درمانی =
/Quranic attitude to psychotherapy, behavior therapy and personality therapy
سید جلیل مرتضوی؛ ویراستار مرتضی فتح‌اللهی.
- مشخصات نشر : قم: دارالعرفان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۲۷۲ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۷۳۷ - ۷۰ - ۶
- وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۶۷ - ۲۷۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر : نگرشی قرآنی به روان‌درمانی، رفتاردرمانی و شخصیت‌درمانی.
- موضوع : قرآن -- روان‌شناسی
موضوع : Qur'an -- Psychology
موضوع : روان‌شناسی اسلامی
موضوع : Islam --- Psychology
موضوع : روان‌شناسی -- جنبه‌های قرآنی
موضوع : Psychology --- Qur'anic teaching
- رده‌بندی کنگره : BP۱۰۳/۲۵
رده‌بندی دیویی : ۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی : ۵۸۹۹۵۵۹

Quranic attitude to
Psychotherapy, behavior therapy
And personality therapy

و شخصیت درماتے
روانہ رفاہ درماتے
نگرش قرآنی بہ

روانشناسی قرآنی

سید جلیل مرتضوی

دارالعرفان

قم، خیابان شهید فاطمه، کوچه ۱۹، پلاک ۲۷، انتشارات دارالعرفان
تلفن: ۰۹۱۹۶۵۲۲۰۲۵ - ۰۴۲۷۴۰۳۷۷۴ (۰۲۵)

الْأَنْزِلَاتِ

نگرش قرآنی به
روان درمانی، رفتار درمانی و شخصیت درمانی

سید جلیل مرتضوی

ناشر: انتشارات دارالعرفان
ویراستاری، صفحه آرایی و طرح جلد: مرتضی فتح اللهی
لیتوگراف و چاپ: اسرا - نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه - بها: ۴۰۰۰۰ تومان

تمایز حقوق مادی و معنوی این اثر، متعلق به مؤلف است؛ و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ، برداشت و کپی برداری تمام یا قسمتی از این اثر را خواه به صورت چاپ، فتوکپی و جزوه، ندارد. متخلفین به موجب بند (۵) از مادهی (۲) قانون حمایت از حقوق ناشران و مؤلفان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۷۳۷ - ۷۰ - ۶

تلفن مرکز پخش:

۰۹۱۹۶۵۲۲۰۲۴

نگرشی قرآنی به
روان‌درمانی، رفتاردرمانی و شخصیت‌درمانی

فهرست مطالب

فهرست مطالب

پیش‌گفتار ۱۱

فصل اول

انگیزه‌های رفتاری در قرآن کریم / ۱۵

مقدمه	۱۷
انگیزش	۱۷
«انگیزش» و رویکردهای نظری به آن	۱۹
عوامل مؤثر بر «انگیزش»	۲۲
«انگیزش» از دیدگاه قرآن کریم	۲۴
الف. «شیطان» و «مشیّت الهی»	۲۴
ب. «هوای نفس»	۲۶
ج. «عقل»	۲۶
مترادف‌های واژه‌های «انگیزش»، «انگیزه» و «نیاز» در قرآن کریم	۲۸
انگیزه‌ها از دیدگاه قرآن کریم	۳۸
۱. انگیزه‌های فیزیولوژیک	۳۹
انگیزه‌های «ذاتی» و «اکتسابی»	۴۳
۱. انگیزه‌ی حفظ ذات	۴۵
۲. انگیزه‌ی تنفس	۴۶

نگرشی قرآنی به
روان‌درمانی، رفتاری‌درمانی و شخصیت‌درمانی

فهرست مطالب

۴۶	۳. انگیزه‌ی بقای نوع
۴۷	۴. انگیزه‌ی جنسی
۴۸	۵. انگیزه‌ی مادری
۴۸	۲. انگیزه‌های روانی
۴۹	۱. انگیزه‌ی مالکیت
۴۹	۲. انگیزه‌ی پرخاشگری (تجاوز)
۵۰	۳. انگیزه‌ی رقابت
۵۱	۴. انگیزه‌ی دینداری
۵۲	۵. تعارض انگیزه‌ها
۵۳	۶. غلبه بر انگیزه‌ها

فصل دوم

ادراک حسی از منظر قرآن کریم / ۵۵

۵۷	مقدمه
۵۹	احساس از دیدگاه قرآن کریم
۶۱	حواس در قرآن کریم
۶۵	ادراک‌های حسی مورد توجه قرآن کریم
۶۷	جایگاه احساس و ادراک در قرآن کریم
۶۸	درک انسان از جهان خارج با حواس
۶۹	عوامل مؤثر بر ادراک و خطاهای ادراکی
۷۶	ویژگی‌های ادراک «سمع» و «بصر»
۷۷	رابطه‌ی «سمع» و «وحي»
۷۷	«سمع» و «بصر»، به منزله‌ی منبع معرفت
۷۹	نگاه اندیشمندان به مسأله‌ی ادراک
۸۴	اقسام (مراتب) ادراکات حسی انسان
۸۵	۱. ادراک حسی
۸۵	۲. ادراک خیالی

نگرشی قرآنی به
روان‌درمانی، رفتاری‌درمانی و شخصیت‌درمانی

فهرست مطالب

۸۶	۳. ادراک وهمی
۸۶	۴. ادراک عقلی
۸۶	۵. ادراک تجربی
۸۷	ادراکات فراحسی و انواع آن
۸۸	۱. اندیشه‌خوانی
۸۸	۲. غیب‌بینی
۸۸	۳. پیش‌گویی
۸۹	۴. جنبش راروانی
۸۹	بررسی ادراکات فراحسی در قرآن کریم
۹۰	۱. اندیشه‌خوانی
۹۲	۲. غیب‌بینی
۹۶	۳. پیش‌گویی
۹۸	۴. جنبش فراروانی
۱۰۰	۵. الهام
۱۰۲	۶. رؤیای صادقه
۱۰۴	تحلیل آیات شریفه
۱۰۵	ادراکات فراحسی در فرآیند وحی
۱۰۶	ابزارهای ادراک در قرآن کریم

فصل سوم

شخصیت از منظر قرآن کریم / ۱۱۳

۱۱۵	مقدمه
۱۱۶	شخصیت چیست؟
۱۱۷	شخصیت، از منظر قرآن کریم
۱۲۰	دوران کودکی
۱۲۱	نقش فطرت در شخصیت انسان
۱۲۳	تحول و دگرگونی روانی

نگرش قرآنی به
روان‌درمانی، رفتاردرمانی و شخصیت‌درمانی

فهرست مطالب

۱۲۴.....	نگاهی دوباره به عناصر تشکیل دهنده‌ی شخصیت
۱۲۵.....	مهم‌ترین انگیزش شخصیت سالم از دیدگاه قرآن کریم
۱۲۷.....	طبقه‌بندی صفات شخصیت
۱۳۳.....	الگوی مفهومی طبقه‌بندی صفات
۱۳۴.....	توصیف جنبه‌های مثبت شخصیت انسان در قرآن کریم
۱۳۷.....	توصیف جنبه‌های منفی شخصیت انسان در قرآن کریم
۱۴۰.....	ویژگی‌های صفات عام مشترک

فصل چهارم

تعقل و تفکر از منظر قرآن کریم / ۱۴۱

۱۴۳.....	مقدمه
۱۴۵.....	تفکر از منظر قرآن کریم
۱۴۷.....	دیدگاه اسلام و سایر ادیان
۱۴۸.....	صاحب‌فکران
۱۵۱.....	چند اصل برای تفکر و تعقل
۱۵۱.....	۱. اقامه‌ی دلیل و برهان روشن
۱۵۳.....	۲. پشتوانه‌ی علمی
۱۵۴.....	۳. ژرف‌نگری
۱۵۴.....	۴. دوری از تعصب
۱۵۵.....	آفات تفکر و تعقل از دیدگاه قرآن کریم
۱۵۵.....	۱. تکیه بر ظن و گمان، به جای علم و یقین
۱۵۶.....	۲. پیروی از امیال و هواهای نفسانی
۱۵۷.....	۳. شتابزدگی
۱۵۸.....	۴. سنت‌گرایی
۱۵۹.....	۵. پیروی از اکثریت
۱۶۰.....	۶. شخصیت‌گرایی
۱۶۱.....	محورهای تفکر و تعقل از دیدگاه قرآن کریم

نگرشی قرآنی به
روان‌درمانی، رفتاری درمانی و شخصیت‌درمانی

فهرست مطالب

۱۶۱.....	۱. طبیعت
۱۶۲.....	۲. تاریخ
۱۶۲.....	۳. ضمیرانسان
۱۶۳.....	حواس یا عقل یا هر دو؟!
۱۶۴.....	سیر از آیات به ذی الآیات
۱۶۵.....	تفکر دینی (تفکر قرآنی)
۱۶۵.....	ظواهر دینی
۱۶۷.....	اقسام ظواهر دینی
۱۶۹.....	اهمیت تفکر و تعقل در قرآن کریم
۱۷۳.....	شرایط درست اندیشیدن، از دیدگاه قرآن کریم
۱۷۹.....	رابطه‌ی خردورزی و تعمیق ایمان دینی
۱۸۲.....	بسترهای تعقل و نتایج آن
۱۸۲.....	۱. طبیعت
۱۸۶.....	۲. ناپایداری دنیا
۱۹۰.....	۳. تاریخ
۱۹۲.....	۴. کتب آسمانی
۱۹۳.....	۵. احکام دین
۱۹۴.....	۶. دوران پیری
۱۹۶.....	۷. گستره‌ی گمراه‌سازی شیطان

فصل پنجم

روان‌درمانی از منظر قرآن کریم / ۲۰۱

۲۰۳.....	مقدمه
۲۰۴.....	کاربرد روان‌درمانی
۲۰۵.....	روان‌درمانی در قرآن کریم
۲۰۷.....	روش‌های قرآن برای بهبود شخصیت
۲۰۷.....	۱. ایمان و احساس امنیت

نگرشی قرآنی به
روان‌درمانی، رفتاری درمانی و شخصیت‌درمانی

فهرست مطالب

۲۱۱	۲. احساس وابستگی به گروه.....
۲۱۲	۳. عبادات و ایجاد آرامش روانی.....
۲۱۳	نماز و دعا، مهمترین عامل ایجاد آرامش روانی.....
۲۱۶	بیماری‌های «نفس» از منظر قرآن کریم.....
۲۱۶	۱. بی‌تابی و اضطراب.....
۲۱۷	۲. یأس و نومیدی.....
۲۱۹	۳. بخل و خساست.....
۲۲۱	۴. حسادت.....
۲۲۱	۵. فخر فروشی.....
۲۲۲	۶. ظلم.....
۲۲۲	۷. طغیان.....
۲۲۲	۸. جهل و غفلت.....
۲۲۴	درمان بیماری روانی با آموزه‌های قرآن کریم.....
۲۲۷	راهکارهای روان‌شناسانه‌ی قرآن کریم برای درمان افسردگی.....
۲۲۸	شکست‌ها و ناکامی‌ها، عامل افسردگی.....
۲۳۰	درمان افسردگی با قرآن کریم.....
۲۳۲	تسلیم و رضا، مهمترین مؤلفه‌ی آرامش.....
۲۳۴	الف. مقام تسلیم.....
۲۳۷	مهم‌ترین علل و عوامل زمینه‌ساز روحیه‌ی تسلیم.....
۲۳۹	ب. مقام رضا.....
۲۴۳	روان‌شناسی مثبت‌اندیشی در قرآن کریم.....
۲۴۴	معنای مثبت‌اندیشی.....
۲۴۶	مثبت‌اندیشی در اسلام.....
۲۴۸	جایگاه مثبت‌اندیشی در آیات شریفه‌ی قرآن کریم.....
۲۵۷	امید و راهکارهای پیدایش و تقویت آن در آموزه‌های قرآن کریم.....
۲۶۶	نمونه‌ی زیبای مثبت‌اندیشی در قرآن کریم.....
۲۶۷	منابع و مآخذ.....

نگرشی قرآنی به
روان‌درمانی، رفتاری‌درمانی و شخصیت‌درمانی

پیشگفتار

پیش‌گفتار

انسان، همیشه به دنبال سلامت جسمی و روانی خویش می‌باشد و از نگرانی‌ها و ناراحتی‌های روحی و روانی گریزان بوده و همواره در پی منبع اطمینان و آرامش است. همه‌ی مشکلات پیش‌روی انسان، نشان از آن دارد که برای تأمین سلامت جسمی و روانی، باید به دستورات آفریننده‌ی خویش - کسی که به مشکلات و نیازهای او آشناست - عمل نماید.

مسئله‌ی تربیت و اصلاح انسان، کاری است بس بزرگ. همه‌ی ادیان و مذاهب می‌گویند: «ما انسان را تربیت می‌کنیم و مکتب ما انسان‌ساز است»: اما نمی‌توانند کاری پیش ببرند، چون بشر نوعاً موجودی نیست که قابل پیش‌بینی باشد و با یک ایدئولوژی، تربیت و تابع جوی آرام بشود. بشر، دریایی بی‌کران است. این بشر، ریشه‌اش در اعماق زمین و شاخه‌اش در آسمان است...